

Božidar Zorjan ob skrinji za shranjevanje biodinamičnih preparatov

Slovensko vino

si deli prvo mesto med vini v svetu

Muškat otonel slovenskega biodinamičnega vinarja Božidarja Zorjana s priznanjem kakovosti, ki ga postavlja v sam svetovni vrh, daje slovenskim vinogradnikom in vinarjem misliti. Ali je res mogoče, da je Steinerjeva metoda nadomeščanja mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev z nekakšnimi preparati, izdelanimi v kravjih rogovih, ali iz zelišč, ki jih v Sloveniji najdemo na vsaki kmetiji in si jih kmetovalec lahko izdelava sam, boljša? Je mogoče, da je to tisto, kar s kakovostjo produkta govori o svoji odličnosti?

Besedilo: Meta Vrhunc, fotografije: Primož Lavre, Shutterstock

Zorjanov vinograd na Tinjski gori nad Slovensko Bistrico se razprostira na vsega štirih hektarjih zemlje.

Odločila sem se, da obiščem Božidarja Zorjana, pogledam, kaj dela in kaj meni sam. Njegova kmetija ni velika. Ima vsega štiri hektarje vinograda in pet hektarjev in pol travnikov na Tinjski gori nad Slovensko Bistrico. Južna, ljubezniva, lepo osončena lega, delno res strma. Ljubezniva se mi zdi tudi zato, ker je dan sončen, ker me ob hiši, sicer za ograjo, pozdravljajo ovce pritlikave pasme in gosi, ker mi Božidar in njegova žena nasmejano prideta naproti. Sprva se mi res ne zdi, da sem prišla k tistemu, ki zna pridelati in tudi v svetu predstavljati vino najvišje kakovosti. Vse, kar vidim, priča o preprostosti, nič nepotrebne ni tu, kar vidim, se zdi ustrezno namenu uporabe, prav gotovo ne najnovejše in tudi ne z nalepkami najprodornejših proizvajalcev. Razmišljam, da skušam tako tudi jaz živeti. In avta, ki je star že 30 let, me tu ni treba biti sram. Prijetno mi je.

Za začetek se sklicujem na odličje za njegovo vino, najprej pa skušam izvedeti, kako je bilo tu z letošnjim vremenom.

Božidar da slutiti, da mu pogovor o vremenu, kot smo vajeni, ne bo dovolj. Da je nad fizičnim v naravi tudi duševnost in duhovnost narave in je stvari treba razumeti v njihovi popolnosti. Res je, da so spre-

V vinogradu stoji tudi orgonski top, s katerim se krepi življenjska energija, s tem pa so tudi posledice vremenskih nevšečnosti manjše.

membe vremena hitre in ekstremne, nalivi so zelo močni. Kljub strmi legi vinograda pa niso prinesli škode. Lahko bi rekli, da je v zemlji dovolj humusa in je razmerje med zrakom in vodo v zemlji pravilno, tako da čista odvečna voda površinsko odteče. Zelo drugače kot v poljedelstvu, ki se je podredilo stremljenjem kapitala, ki ne skrbi za živost zemlje in zmanjšuje humus v tleh, ki

nima živali v primernem razmerju s površino in z gnojem ne zna gospodariti. Tam je problem velik. Tu je drugače.

Kaj je torej pri biodinamiki drugače?

»Marsikaj. Že tri desetletja orjemo ledino, sprva res proti toku. Marsikomu se je metoda zdela srednjeveška in nesmiselna. Stvari pa se spreminjajo, seveda predvsem s tem, kar slovenski biodinamiki dosegamo tudi v svetu. Tako je dandanes tudi stroka pripravljena prisluhniti naši drugačni metodi.

Osebnost se mi zdi pri tem zelo pomembno, da človek z biodinamiko in antropozofijo gradi sam svoje znanje in zaupanje v samega sebe. Da ne sledi slepo nekim modernim navodilom, temveč dela in soustvarja iz svojih uvidov in dognanj.«

Pravite, da je v konvencionalnem poljedelstvu vzrok za številne težave odsotnost živali. Kako pa ste to rešili biodinamiki?

»Izhajamo iz učenja Rudolfa Steinerja. Zemlje predvsem ne gnojimo, temveč zlasti oživljamo, in sicer s prepariranimi rastlinskimi komposti ali komposti iz žival-

skega gnoja. Oživljamo jo tudi s preparati, saj je to, glede na vplive iz okolja in tudi glede na razvoj planeta, nujno potrebno. Preparati so naše poglavito orodje. Pri tem je seveda zelo pomembno, da izhajamo iz celostnega razumevanja kmetije z vsemi dejavniki, torej mrtvega mineralnega sveta z mikroorganizmi, oživljenega rastlinskega sveta s sposobnostjo preobražanja neži-

Biodinamični preparati, tudi gnoj iz roga, so poglavito orodje na kmetiji Zorjanovih.

ve materije v organske snovi ter živali, ki so čuteča bitja, in človeka, gospodarja, z duhom obdarjeno bitje. Resnično je tako, da ta kraljestva, kot pravimo mi, služijo drug drugemu, eno se drugemu daruje in omogoči drugemu višji razvoj. Spet pa nekaj od višjega kraljestva dobijo nazaj. Dajanje in jemanje. Na koncu lahko rečemo, da je za razvoj človeka treba skrbeti za vsako od teh

Z upoštevanjem biodinamičnih pristopov je mogoče tudi brez vseh kemijskih škropljiv pridelati zdravo in predvsem še okusnejše grozdje.

Božidar Zorjan zagovarja, da človek potrebuje pomoč živali, in to ne le zato, ker na primer pomagajo pri »košnji« travnika, ampak tudi zato, ker živali s svojo dušo oživljajo zemljo in okolje.

kraljestev, ga ohranjati v kar največji čistosti v optimalnem razvoju, ker je prispevek, na koncu namenjen človeku, samo tako najbolje mogoč.

Če razmišljamo tako, se moramo z vsakim od teh kraljestev po svoje miselno in čustveno povezovati. Tako v čisto konkretnih razmerah določamo harmonijo celotnega organizma, ki ga kmetija z vsemi svojimi dejavniki predstavlja in ki na koncu koncev gradi človeka k njegovi popolnosti.

V praksi je potem tako, da negujemo zemljo s komposti, skrbimo za razvoj mikroorganizmov in zemljo s preparati dodatno oživljamo. Rastlinam skušamo zagotavljati pogoje, ki jih potrebujejo. Če smo pri delu tudi s srcem in spoštovanjem, rastlina to čuti, saj jo obdaja nekaj podobnega duševnosti in vpliva na njeno rast.

Moderno kmetijstvo hoče vse specializirati in je živali iztrgalo iz poljedelstva in tudi iz vinogradništva. Pri tem pa živali

nujno potrebujemo. Ne le zaradi humusa za gnojenje rastlin – živali s svojo dušo vse povezujejo, zemljo in okolje oživljajo. Pri nas imamo pritlikave ovce in gosi. Rad jih imam in one imajo rade mene. Če bi sedel mednje, bi bile vse okoli mene. Celo moj 1,4 metra dolg gož pride, da mu dam mleko, pa kuščarji in druge živali. Čutijo, da so pri nas dobrodošle, in se pridejo rade pokazati. Zgodi se tudi, da mi muca kakšno zagode in mi pride pokazati kuščarja, ki si ga je ulovila za večerjo. Boli. Toda muca je muca.

Za naju z ženo pa je prav to, da nosiva vse, kar predstavlja kmetijo, v zavesti, da vsemu skušava ustreči, tisto, kar čutiva tu kot pol-

nost in bogastvo. Imam občutek, da vsi, ki pripadamo kmetiji, tudi trte in živali, tudi nevidna elementarna bitja, delujemo skupaj, v dobro vsega. Predstavljam si, da smo prav zato tudi vremenske ujme doslej prestali brez škode.

Res pa je tudi, da imam, odkar sem začel preučevati, koliko življenjske energije potrebujemo, tudi organski top in skušam energijo prostora pri grozečih razmerah povečati tako, da toča, če že pride, ne bi bila debela. Sprašujem se, ali bo organski top tudi v prihodnje dovolj. Toliko uničevalnega prihaja z neba in iz okolja, da si bo treba za krepitev življenjskih energij omisliti še kaj.«

Menite, da je prepariran kompost in škropljenje biodinamičnih preparatov za zemljo trenutno dovolj?

»Zemlja ima, kot razumem, več problemov. Eno je vse, kar pade z neba, katerega

Zorjanov muškati otonec Dolium je uvrščen na seznam 30 najboljših oranžnih vin na svetu.

koli izvora že je. Problem zakisanosti zemlje je velik, treba se je res truditi, da so pH-vrednosti urejene, sicer drugi procesi ne delujejo. Mi v ta namen uspešno uporabljamo zeolit. Pred 10, 15 leti to ni bilo potrebno. Potem menim, da so izjemna težava sateliti in bazne postaje za telefonijo. To sevanje je iz leta v leto močnejše in, kar je neizpodbitno ugotovljeno, škoduje vsemu, kar je živo.

Nedvomno bo nadaljnji razvoj človeka mogoč le ob upoštevanju dobrega za vso naravo. Ne razumem, da se nekatera področja, ki naravi škodujejo, kljub temu razvijajo naprej.

Vsekakor je temeljna ugotovitev po vseh mojih učenjih in izkušnjah ta, da v prihodnosti drugačno kmetovanje kot biodinamično ne bo več mogoče. Tudi biodinamiki se moramo iz leta v leto bolj truditi. Toda ker vemo, kaj vse je v nevarnosti, nam volje za to ne zmanjka.«

Hvala za te besede. Zelo želim, da tako ostane in da bo somišljenikov čedalje več. Zdaj pa k vinu. Ali vsega pridelujete tu?

»Seveda.«

In mi pokaže vinograd in njegovo posebnost, velike, 2500-litrskne amfore, v katerih vino zori zakopano v zemlji, ter klet z vini in čudovito skrinjo z biodinamičnimi preparati, pa reprezentativno veliko sobo za pogostitev. Na mizi stoji steklenica, na kateri piše muškati otonec, ob kruhu in pršutu pa ponujeni kozarci za pokušino.

Izvem, da je ideja, da vino zori v amforah, dozorela prav pri njem. Razmišljal je, kako so vino pridelovali v tistih davnih časih in

Ni nam treba biti somelje, da ugotovimo izjemno kakovost in dragocen okus Zorjanovega vina.

je, ko si je ustvaril sliko in dopolnil svoje znanje o pomenu kvasovk za proces vrenja, odločil za poskus. Zdaj je metoda, s katero prepusti bistven del nastajanja vina naravi sami, postala pravilo. Ko je proces v amforah po enem ali več letih končan, se vino odlikuje ne le z vsemi karakteristikami, ki so mu jih omogočili zdrava zemlja, lega in biodinamični preparati, temveč z izjemno vitalnostjo, tako da ne postane starikavo, temveč ostane brez posebne hrambe vitalno tudi 15 ali 20 let.

Kako pa se je zgodilo, da ste dobili to izjemno priznanje za vaš muškati otonec?

»Pravzaprav se sam za to nisem trudil. Vino so dali na oceno moji kupci, in da si deli prvo mesto v svetu, je bilo presenečenje. Seveda me to veseli. Veseli me posebej zato, ker postavlja v zavest potrošnikov proces nastajanja tega vina.

Upam, da bo to vino bolj kot odličje in njegov okus prispevalo korak k potrebnemu ozaveščanju. Naše kmetovanje, tudi vinogradništvo, je treba spremeniti. Napaka je, da ljudje s kmetijstvom povezujejo samo delo. Če bi na delo z zemljo v kateri koli obliki gledali kot na priložnost, če bi videli sebe v organizmu skupaj z zemljo, rastlinami, živalmi, bi prepoznali tisto resnično kakovost življenja, ki je bivanje v mestih in delo v pisarnah ne omogoča.

Slovenija uvaža hrano. Mislim, da to ni potrebno. Toliko neobdelane ali napačno obdelovane zemlje čaka na človeka, ki bo prepoznal vrednost dela z naravo in bo z znanjem in ljubeznijo tam prideloval zdrave in zadovoljstvo zase in za druge!

Pravzaprav sem optimističen. Mislim, da se je premik iz mest nazaj na zemljo že začel. Tistim, ki to zdaj poskušajo, je treba vsekakor kolikor se le da pomagati, da bi se lotili dela na pravi način; dati jim moramo priložnost, da se od nas, ki smo na zemlji vztrajali, učijo.«

Temelji biodinamičnega gospodarjenja

Zbir predavanj Marije Thun, v katerih je nazorno in kratko ob enem podala temelje biodinamike ter svojega raziskovalnega dela. Vredno čtivo!

NAROČITE NA
www.ajda-vrzedenc-zalozba.si!

Ajda
Založba